

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 65/2016 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- lakivaliokunta LaVL 8/2016 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Janne Häyrynen, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Ville Hinkkanen, oikeusministeriö
- lakimies Pia Ovaska, Finanssivalvonta
- markkinavalvoja Timo Lankinen, Energiavirasto
- Associate General Counsel Tapani Manninen, Nasdaq Helsinki Oy
- asiantuntija Santeri Suominen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Pauliina Lappeteläinen, Finanssialan Keskusliitto ry
- lakimies Antti Turunen, Keskuskauppakamari
- toimitusjohtaja Antti Lahtinen, Osakesäästäjien Keskusliitto ry
- asianajaja Hannu Huotilainen, Suomen Asianajajaliitto
- lakimies Martin Löfman, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry
- vuorineuvos Jorma Eloranta
- professori Erkki Kontkanen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- keskusrikospoliisi
- Verohallinto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- OP Ryhmä

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

- Hallitusammattilaiset ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvopaperimarkkinalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, rikoslakia, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettua lakia, vakuutusyhtiölakia, vakuutus-edustuksesta annettua lakia, sijoituspalvelulakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, sijoitusrahastolakia, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on toteuttaa tarvittavat toimenpiteet markkinoiden väärinkäyttöä koskevan Euroopan unionin asetuksen tiettyjen säännösten noudattamiseksi sekä panna täytäntöön markkinoiden väärinkäyttöä koskevan direktiivin säännökset markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista.

Markkinoiden väärinkäyttöasetus sisältää säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista, markkinoiden väärinkäytön ehkäisemisestä ja havaitsemisesta, sisäpiirintiedon julkistamisesta, sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden liike-toimien julkistamisesta ja kaupankäyntirajoituksista, sijoitussuosituksista sekä toimivaltaisten vi-ranomaisten toimivaltuuksista ja hallinnollisista seuraamuksista.

Asetus on suoraan sovellettavaa sääntelyä, jonka vuoksi nykyisin arvopaperimarkkinalakiin sisältyviä säännöksiä on tietyiltä osin kumottava. Tällaisia kumottavia säännöksiä sisältyy erityisesti arvopaperimarkkinalain jatkuvaa tiedonantovelvollisuutta, markkinoiden väärinkäyttöä ja hallinnollisia seuraamuksia koskeviin lukuihin.

Tietyistä asetuksen säännöksistä on jatkossakin säädettävä kansallisesti, kuitenkin asetuksen säännökset huomioiden. Tällaisia ovat Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetut Finanssivalvonnan valtuudet määrätä asetuksen edellyttämiä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia. Seuraamusmaksun enimmäismääriä korotettaisiin huomattavasti nykyisestä. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla sisäpiirikauppojen ja markkinoiden manipuloinnin osalta enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön vuotuisesta liikevaihdosta tai 15 miljoonaa euroa, sen mukaan, kumpi olisi suurempi. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saisi olla enintään 5 miljoonaa euroa. Seuraamusmaksun enimmäismäärä voisi kuitenkin aina olla kolme kertaa niin suuri kuin rikkomuksen johdosta saadut voitot tai vältetyt tappiot.

Direktiivin kansallinen voimaan saattaminen edellyttää muutoksia arvopaperimarkkinarikoksia koskevaan rikoslain lukuun. Rikoslaisissa ehdotetaan kriminalisoitavan sisäpiirintiedon laitton ilmaiseminen. Laissa kriminalisoitaisiin lisäksi rahoitusvälinettä koskevien toimeksiantojen peruuttamiseen ja muuttamiseen liittyvä sisäpiirintiedon käyttö sekä sisäpiirintietoon perustuvan neuvon käyttö. Rikoslain rangaistussäännösten soveltamisala ehdotetaan myös laajennettavan direktiivin edellyttämällä tavalla asetuksen soveltamisalaa vastaavaksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 3 päivänä heinäkuuta 2016.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muutettuna yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selvitettyllä tavalla.

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö ja tavoitteet. Ehdotetun sääntelyn tarkoitus on kansallisesti panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus markkinoiden väärinkäytöstä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, 16.4.2014, markkinoiden väärinkäytöstä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta). Markkinoiden väärinkäyttöasetus sisältää säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista, markkinoiden väärinkäytön ehkäisemisestä ja havaitsemisesta, sisäpiiristä, johtohenkilöiden liiketoimien julkistamisesta ja kaupankäyntirajoituksista, sijoitussuosituksista sekä viranomaisten valtuuksista ja hallinnollisista seuraamuksista. Kumottavia säännöksiä sisältyy arvopaperimarkkinain tiedonantovelvollisuutta, markkinoiden väärinkäyttöä ja hallinnollisia seuraamuksia koskeviin lukuihin. Rikosoikeuden osalta kyse on voimassa olevan sääntelyn täsmentämisestä.

Sääntelyn tavoitteena on varmistaa markkinoiden väärinkäyttöä koskevan sääntelyn yhdenmukaisuus eri jäsenvaltioissa ja parantaa EU:n arvopaperimarkkinoiden kilpailukykyä ja toimivuutta kokonaisuudessaan. Lainmuutosten tarkoituksena on lisäksi ehkäistä arvopaperimarkkinarikoksia osana vakavaa talousrikollisuutta. Talousrikosten ehkäiseminen ja rikostorjunnan tehostaminen ovat myös osa hallituksen strategiaa talousrikollisuuden torjumiseksi.

Kansallisen sääntelyn rajat. Koska unionin asetustasoinen sääntely on ensisijaista suhteessa kansallisiin säännöksiin, hallituksen esityksen mukaisissa lakiehdotuksissa kysymys on pitkälti sääntelystä, jossa Suomen kansallinen harkintavalta on hyvin rajallinen: asetus on kaikilta osin suoraan velvoittavaa oikeutta ja syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevat kansalliset säännökset. Lainsäädännön selkeyden vuoksi on kuitenkin perusteltua muuttaa tai kumota kansallista sääntelyä näiltä osin.

Vaikutukset. Markkinoiden väärinkäytön torjuntaa koskevien säännösten arvioidaan parantavan yritysten tervettä kilpailua. Tämän arvioidaan lisäävän kiinnostusta sijoitustoimintaan arvopaperimarkkinoilla. Säännösten noudattamiskustannusten lisääntymisestä huolimatta taloudellisten kokonaisvaikutusten on arvioitu olevan myönteisiä läpinäkyvyyden, tehokkuuden, tasapuolisten toimintamahdollisuuksien ja luottamuksen kasvun, kuten myös markkinahäiriöiden vähentymisen, seurauksena. Talousvaliokunta yhtyy asiantuntijakuulemisessa esitettyyn huomioon, jonka mukaan suomalaisten arvopaperimarkkinoiden kansainväliseen kilpailukykyyn vaikuttaa myös se, kuinka uskottavasti oikeusjärjestelmä kykenee turvaamaan ulkomaisten sijoittajien asemaa.

Delegointivaltuudet ja täytäntöönpanosäädökset. Komission antamien niin sanottujen 2-tason säädösten tavoite on varmistaa sääntelyn yhdenmukaisuus eri jäsenvaltioissa ja parantaa arvopaperimarkkinoiden kilpailukykyä ja toimivuutta kokonaisuutena. 2-tason säädökset ovat omiaan vähentämään yleisluonteisiin puitesäädöksiin liittyvää tulkinnanvaraisuutta ja siitä aiheutuvaa oikeudellista epävarmuutta. Erityisesti rahoitusmarkkinasektorilla 2-tason säännöksiä pidetään perusteltuina, muun muassa väärinkäytöksiin liittyvien ankarien seuraamusten vuoksi. Säädös-

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

ten ohjausvaikutuksen ja lainsoveltamisen ennakoitavuuden vuoksi normistosta on saatava selkeä käsitys siitä, mikä on kiellettyä tai sallittua.

Lähipiirisääntely. Asetuksen määritelmä johtotehtävissä toimivien henkilöiden ja näiden lähipiirin osalta vastaa pääpiirteiltään voimassa olevaa sääntelyämme.

Asetuksen mukaan johtotehtävissä toimivien sekä heidän lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden on ilmoitettava liikkeeseenlaskijalle ja toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki heidän omaan lukuunsa tehdyt kyseisen liikkeeseenlaskijan osakkeisiin tai vieraan pääoman ehtoiisiin välineisiin tai niihin liittyviin johdannaisiin tai muihin rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimet. Ilmoitukset on tehtävä viipymättä, mutta kuitenkin viimeistään kolme työpäivää liiketoimen toteuttamisen jälkeen.

Asetuksen mukanaan tuoma keskeinen muutos suhteessa nykyisin voimassa olevaan sääntelyyn on, että tiedot johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä liiketoimista on julkistettava liikkeeseenlaskijan toimesta käytännössä pörssitiedotteella. Tällä hetkellä voimassa oleva säännös edellyttää, että pörssitiedotteet jaetaan keskeisille tiedotusvälineille ja toimitetaan muun muassa tiedotevarastoon, jota ylläpitää pörssi. Nykyisen sääntelyn edellyttämä liiketoimia koskevien tietojen pitäminen yhtiöiden kotisivuilla ei näin ollen enää jatkossa ole riittävää. Ilmoituksen tekemisen määräaika lyhenee nykyisestä seitsemästä päivästä kolmeen työpäivään.

Johtohenkilön lähipiirille on myös asetettu johtohenkilöitä vastaava itsenäinen ilmoitusvelvollisuus omista liiketoimistaan. Johtohenkilöiden on ilmoitettava lähipiiriinsä kuuluville henkilöille kirjallisesti näistä asetuksen aiheuttamista velvoitteista. Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden kohteena olevien rahoitusvälineiden ja liiketoimien joukko laajenee nykyisestä. Ilmoitettaviin liiketoimiin kuuluvat myös rahoitusvälineiden panttaus tai lainaus, omaisuudenhoidon piirissä toteutetut liiketoimet sekä tietyt henkivakuutusten yhteydessä toteutetut liiketoimet. Velvoite koskee myös joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskijoita sekä muun muassa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevia yhtiöitä. Uutta olisi myös se, että kaikki liiketoimia koskevat ilmoitukset olisi säilytettävä kunkin liikkeeseenlaskijan kotisivuilla viiden vuoden ajan. Nykyisin arvopapereiden omistuksessa tapahtuneita muutoksia koskevat tiedot on pidettävä liikkeeseenlaskijan kotisivuilla 12 kuukauden ajan muutoksesta.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on nostettu esiin huoli hallituksen esityksen mukaisesta lähipiirin määritelmästä ja lähipiiriin kohdistuvista velvoitteista. Määritelmän ja velvoitteiden laajuuden on yhdessä katsottu muodostavan kohtuuttoman hallinnollisen taakan lähipiiriyhtiöille. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty arvioita, joiden mukaan velvoitteiden raskaus voisi johtaa pörssiyhtiöiden johtohenkilöiden eroamiseen sijoitustoimintaa harjoittavien yhdistysten ja säätiöiden hallinnosta, jolloin näissä menetettäisiin arvokasta osaamista. Velvoitteen noudattamisen on arvioitu johtavan myös epätarkoituksenmukaisen massiivisen tiedottamisbyrokratian luomiseen, jos sijoitustoimintaratkaisuihin osallistumattoman mutta yhtiön johdossa toimivan henkilön lähipiiriyhdistysten ja -säätiöiden kaupoista tiedotettaisiin ehdotetun sääntelyn mukaisesti.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Myös tiedottamisen muuntuminen näennäiseksi, tiedottamisen myöhästymisen seuraukset ja velvoitteen aiheuttama työmäärä kokonaisuudessaan on joidenkin kuultujen asiantuntijoiden taholta nähty merkittävänä uhkina.

Asetuksen (3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdan d alakohta) eri kieliversioista johtuvan eroavaisuuden seurauksena on epäselvyyttä, kuuluuko liikkeeseenlaskijan johtohenkilön lähipiiriin myös sellainen yhteisö, jonka johtotehtäviä hoitaa kyseinen liikkeeseenlaskijan johtotehtävissä toimiva tai tämän lähipiiriin kuuluva henkilö, jolla ei ole kuitenkaan omistuksellista yhteyttä kyseiseen yhteisöön, vai edellyttääkö lähipiirin määritelmä omistuksellista yhteyttä. Asiantuntijakuulemisessa esitetyn selvityksen mukaan käänösvirheen korjaaminen on siirretty neuvoston ja parlamentin käsittelyyn. Todennäköistä kuitenkin on, että asetuksen suomenkielisen version mukainen tulkinta säilyy, koska se vastaa alun perin neuvoston ja parlamentin hyväksymää sanamuotoa. Tähän on myös markkinaosapuolten syytä varautua. Tämä merkitsee, että yhteisö A:n johtohenkilön lähipiiriin katsotaan kuuluvaksi myös sellainen yhteisö B, jonka johtotehtäviä hoitaa kyseisen yhteisö A:n johtotehtävissä toimiva tai tämän lähipiiriin kuuluva henkilö, vaikka tällä ei olisi omistuksellista yhteyttä B-yhteisöön.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ratkaisun keskeneräisyys vaikeuttaa mahdollisten vaikutusvalta-yhteisöjen varautumista raportointivelvollisuuden täyttämiseen. Säännöksen tulkinnanvaraisuus joudutaan ottamaan huomioon Finanssivalvonnan valvontatyössä ja säännösten soveltamisessa, kunnes säännöksen sisältö täsmentyy ja mahdollisesti oikaistaan virheellisten kieliversioiden osalta. Finanssivalvonta onkin ilmoittanut, että niin kauan kuin säännöksen yhtenäinen tulkinta on avoinna, se ei edellytä toimijoilta esimerkiksi järjestelmäratkaisuja. Finanssivalvonta on kuitenkin suosittanut toimijoita varautumaan ilmoitusvelvollisuuden laajentumiseen nykyisestä.

Talousvaliokunta korostaa, että kysymys on yksinomaan säädöksen kieliasun korjaamisesta eikä kohdan tulkinnasta voida antaa kansallista sääntelyä. Finanssivalvonnalle ei tältä osin voida osoittaa esimerkiksi valtuutta antaa määräyksiä asetuksen tulkinnasta. Talousvaliokunta pitää kuitenkin tarpeellisena käyttää yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin kuvatulla tavalla asetuksen jäsenvaltioille jättämää harkintavaltaa lähipiirin täsmällisestä määritelmästä.

Talousvaliokunta toteaa, että lähipiirin ja ilmoitettavien liiketoimien määritelmät ovat kiistatta hyvin laajat ja näiden normien yhteisvaikutukset lisännevät ilmoitusvelvollisten hallinnollista taakkaa, kuten myös pörssitiedotteiden määrää, mikä vaikuttaa osaltaan myös sijoittajien asemaan. Talousvaliokunta muistuttaa, että jäsenvaltioilla ei ole enää tässä vaiheessa mahdollisuutta vaikuttaa määritelmän sisältöön, koska asetus on hyväksytty. Velvoitteen noudattamisen vaikutuksia tulee kuitenkin seurata tarkkaan ja tarvittaessa pyrkiä vaikuttamaan EU-tason päätöksentekoon mahdollisesti epätarkoituksenmukaisiksi osoittautuvien säännösten muuttamiseksi. Talousvaliokunta huomauttaa, että velvoitteiden noudattaminen sinänsä ei merkitse muista jäsenvaltioista poikkeavaa kansallista hallinnollista taakkaa, koska normi on kaikissa jäsenvaltioissa sama. Lisäksi on huomioitava, että johtohenkilön lähipiiriyhteisön liiketoimien julkistamisvelvollisuus kohdistuu ainoastaan sen pörssi-yhtiön liikkeeseenlaskemiin rahoitusvälineisiin, jonka johtotehtäviä kyseinen henkilö myös hoitaa.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Seuraamusjärjestelmä. Sääntelykokonaisuus koostuu seuraamusten osalta toisiaan täydentävästi käytettävissä olevista hallinnollisesta ja rikosoikeudellisesta seuraamusjärjestelmästä. Rikosoikeudellisia seuraamuksia sääntelevä direktiivi ja siten myös kansallinen lainsäädäntömme saa merkittäviä osia sisällöstään asetuksesta. On selvää, että kahden seuraamusjärjestelmän tulee toimia yhteensopivasti rinnakkain. Hallinnollisten seuraamusmaksujen enimmäismäärän ja määräämismenettelyn osalta asetus sisältää kansallista harkintavaltaa. Asetuksen asettamat vähimmäisvaatimukset ovat kuitenkin erittäin ankarat. Talousvaliokunta katsoo yhdenmukaisesti lakivaliokunnan lausunnossa (LaVL 8/2016 vp — HE 65/2016 vp) ilmaistun mukaisesti, että kansalliselle vähimmäisvaatimukset ylittävälle lisäsääntelylle ei ole tältä osin tarvetta.

Arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistuksessa (HE 32/2012 vp) hallinnollisia seuraamuksia koskevat säännökset uudistettiin kokonaisuudessaan perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 17/2012 vp — HE 32/2012 vp). Lakivaliokunta on arvioinut sääntelyn tarkkarajaisuuden näkökulmasta käsillä olevan hallituksen esityksen seuraamussääntelyn osalta erityisesti ehdotetun arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 4 momentin viittausta Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momenttiin. Näitä lainkohtia yhdessä tarkasteltaessa muodostuu kokonaiskuva säännöksistä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu. Perustuslakivaliokunta ei ole kiinnittänyt edellä mainitun kokonaisuudistuksen yhteydessä huomiota tähän sääntelyratkaisuun, joka on lisäksi omaksuttu eräissä muissakin finanssimarkkinoita koskevissa säännöksissä. Lakivaliokunta on lausunnossaan tarkemmin eriteltyin perustein pitänyt säännöstä hyväksyttävänä korostaen, että seuraamusmaksu voidaan määrätä ainoastaan pykälässä nimenomaisesti mainittuja säännöksiä koskevien tarkempien säännösten rikkomisesta.

Lakivaliokunta on pitänyt epäkohtana, että hallinnollisten sanktioiden ja niiden määräämismenettelyn sääntelyä ei ole kuitenkaan tarkasteltu yhtenäisesti ja johdonmukaisesti. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan yleisiä ja hallinnollisen seuraamusjärjestelmän perusteisiin liittyviä lainsäädäntötarpeita koskeva selvitystyö on kuitenkin käynnistetty. Talousvaliokunta pitää tätä tervetulleena hankkeena; seuraamusjärjestelmien luominen sektorikohtaisesti tai pirstaleisesti synnyttää vaaran epäjohdonmukaisesta tai kohtuuttomaksi koetusta erityissääntelystä. Talousvaliokunta muistuttaa eduskunnan lausumasta (HE 50/2014 vp, TaVM 7/2014 vp, EV 75/2014 vp), jonka mukaan eduskunta edellytti 23.6.2014, että valtioneuvosto ryhtyy valmistelemaan tarvittavia lainsäädännön muutoksia, jotta energiamarkkinoiden manipulaatiota koskevat rangaitussäännökset saadaan vastaamaan finanssimarkkinoiden vastaavia säännöksiä.

Rikkomuksista ilmoittaminen. Asiantuntijakuulemisessa valiokunnan huomiota on kiinnitetty rikkomuksista ilmoittamista koskevan sääntelyn epäyhtenäisyyteen. Talousvaliokunta toteaa, että esityksessä on pyritty pidättäytymään kansallisesta lisäsääntelystä ja kohdistettu rikkomuksista ilmoittamista koskevan säännöksen soveltamisala vain asetuksen mukaisiin rikkomuksiin sekä sellaisiin markkinaosapuoliin, joita asetuksen mukaisesti säännellään rahoituspalveluita koskevalla sääntelyllä ja joiden toiminnassa näin tyypillisimmin esiintyy markkinoiden väärinkäyttöä. Valiokunta pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että jatkovalmistelussa säännöksen soveltamisalaa arvioidaan tarkemmin kansallisten säännösten yhdenmukaistamiseksi ottaen huomioon myös edellä kuvattu tavoite lainsäädännön johdonmukaisuudesta.

Rikosoikeudelliset seuraamukset. Lakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että markkinoiden manipulointia koskeva rikoslain 51 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohta ja 2 momentti sisäl-

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

tävät eräitä verrattain avoimia tekotapatunnusmerkkejä. Säännöksen 1 momentin 1 kohdan mukaan rangaistavaa on markkinoiden manipulointi antamalla toimeksianto taikka ryhtyminen liiketoimeen tai "muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan". Ehdotetun 2 momentin mukaan markkinoiden manipuloinnista tuomittaisiin myös se, joka manipuloi viitearvon laskentaa antamalla väärän tai harhaanjohtavan tiedon tai "toimimalla muulla näihin merkitykseltään rinnastuvalla tavalla". Säännöksen 1 momentin 1 kohdassa käytettyä sinänsä avointa käsitettä "muu toiminta" on kuitenkin rajoitettu edellyttämällä, että toiminnan tulee olla rinnastettavissa liiketoimeen. Säännöksen 2 momentissa käytettyä muun toimintatavan käsitettä on puolestaan rajoitettu edellyttämällä, että toimintatavan on merkitykseltään rinnastuttava väärän tai harhaanjohtavan tiedon antamiseen. Säännös sisältää lisäksi muita rangaistavan käyttäytymisen alaa rajaavia tunnusmerkkitekijöitä. Edellä todetun perusteella lakivaliokunta on katsonut, että ehdotettu säännös täyttää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta koskevat vaatimukset.

Lakivaliokunta katsoo ehdotettujen sanamuotojen olevan perusteltuja myös siitä syystä, että markkinoiden manipulointi voi tapahtua monentyppisillä tekotavoilla ja kaupankäyntijärjestelmien kehitys voi vaikuttaa siihen, millaisia tekoja pidetään markkinoiden manipulointina. Esimerkiksi markkinoiden väärinkäyttöasetuksen johdanto-osan 38 kappaleessa mainitaan uudet kaupankäyntimuodot ja uudet strategiat, joihin voi liittyä väärinkäyttöä. Säännöksen 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua muuta toimintaa voivat olla esimerkiksi toimeksiannot, joita ei toteuteta. Säännöksen 2 momentissa tarkoitettua muun toimintatavan arvioinnin osalta on olennaista, että toimintatavan vaikutukset rinnastuvat väärän tai harhaanjohtavan tiedon antamiseen eli toimintatavan johdosta viitearvon laskenta vääristyy. Kysymys on siten toiminnan seurausten arvioinnista. Muu toimintatapa voisi olla esimerkiksi viitearvon laskentaan liittyvän tiedon virheellinen vastaanottaminen tai arviointi, viitearvon laskenta virheellisellä tavalla taikka virheellisen tiedon korjaamatta jättäminen olosuhteissa, joissa siihen on esimerkiksi tietojen käsittelyä koskevan sopimuksen perusteella velvollisuus. Käsite kattaa direktiivin edellyttämällä tavalla myös oikeisiin tietoihin perustuvan virheellisen laskennan, koska se rinnastuu merkitykseltään väärin tai harhaanjohtavien tietojen antamiseen.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan markkinoiden manipulointia koskevan rikoslain 51 luvun 3 §:n soveltamisessa ja tulkinnassa tulisi ottaa markkinoiden väärinkäyttödirektiivin lisäksi huomioon markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 12 artiklan säännökset ja niitä koskeva tulkintakäytäntö. Viittaukset tulkintaan koskevat yleistä EU-oikeuden tulkintavaikutusta: tulkintavaikutus ei koske vain direktiivejä, vaan se ulottuu myös asetuksiin ja EU-tuomioistuimen käytäntöön. Kansallisen tuomioistuimen on unionioikeuden mukaista tulkintaa pohtiessaan huomioitava EU-oikeus kokonaisuudessaan sellaisena kuin EU-tuomioistuin on sitä tulkinnut. Tulkintaa ei kuitenkaan tule laajentaa rangaistussäännöksen sanamuodon ulkopuolelle, eikä tarkoituksena ole, että rikosoikeudellinen vastuu syntyisi tai ankaroituisi yksinomaan direktiivin tai asetuksen perusteella. Sen ratkaisun tekeminen, mahdollistaako kansallinen oikeus unionioikeuden mukaisen tulkinnan, on kansallisen tuomioistuimen asia.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

12 luku. Markkinoiden väärinkäyttö

5 §. Johdon liiketoimia koskevien tietojen saatavilla pito internetsivuilla. (Uusi) Asetuksen 19 artikla ja sitä koskevat resitaalit 58 ja 59 käsittelevät johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä kuuluvien liiketoimien ilmoittamista ja julkistamista. Säännöksen lähtökohta on, että sijoituspäätöksen kannalta merkityksellistä informaatiota on se, milloin liikkeeseenlaskijan johtohenkilöt tai heidän lähipiiriinsä kuuluvat ostavat tai myyvät liikkeeseenlaskijan rahoitusvälinettä. Tiedot johtohenkilöiden tai heidän lähipiiriinsä kuuluvien kokonaisomistuksista ovat saatavilla yhtiöiden vuosikertomuksista ja osakasluetteloista.

Asetus ja sen nojalla annettavat täytäntöönpanosäädökset edellyttävät, että liikkeeseenlaskijat julkaisevat johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden liiketoimi-ilmoitukset pörssitiedotteella ja säilyttävät niitä pörssin tiedotevarastossa viiden vuoden ajan. Valvontaviranomaisen käsityksen mukaan asetuksen ja sen nojalla annettavien komission täytäntöönpanosäädösten osalta on esiintynyt tulkinnanvaraisuutta siitä, edellyttävätkö ne johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden liiketoimia koskevien ilmoitusten säilyttämistä myös liikkeeseenlaskijoiden verkkosivuilla.

Johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä liiketoimia koskeva julkistamisvelvollisuus perustuu suoraan asetukseen. Hallituksen esityksessä ei tältä osin ole pidetty tarkoituksenmukaisena säätää EU-säännösten velvoitteiden ylittävää kansallista lisäsääntelyä. Asetus velvoittaa ainoastaan julkistamaan johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä liiketoimet nopeasti ja tehokkaasti sekä säilyttämään liiketoimia koskevat tiedot viiden vuoden ajan.

Koska johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä liiketoimia koskevien ilmoitusten saatavilla pito liikkeeseenlaskijoiden verkkosivuilla helpottaisi sijoittajien tiedonsaantia ja edistäisi markkinoiden läpinäkyvyyttä ja koska tietojen pitäminen yhtiöiden verkkosivuilla vastaisi myös Suomen nykyistä käytäntöä, talousvaliokunta ehdottaa seuraavan säännöksen lisäämistä arvopaperimarkkinalain 12 luvun 5 §:ksi: "Säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan ja liikkeeseenlaskijan, jonka rahoitusväline on otettu liikkeeseenlaskijan hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, on pidettävä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 19 artiklan mukaisesti ilmoitetut ja julkistetut tiedot johtohenkilöiden ja näiden lähipiiriin kuuluvien henkilöiden liiketoimista yleisön saatavilla internetsivuillaan vähintään viiden vuoden ajan."

Asetus ei sitä vastoin velvoita ilmoittamaan kyseisten henkilöiden omistuksen kokonaismäärää tai pitämään omistuksen kokonaismäärää koskevia tietoja yhtiöiden verkkosivuilla. Talousvaliokunta yhtyy lakivaliokunnan lausumaan (LaVL 8/2016 vp) siitä, että johtohenkilöiden ja heidän lähipiiriinsä kokonaisomistuksen nopea ja helppo selvittäminen auttaa muun muassa sijoittajia ja edistää markkinoiden läpinäkyvyyttä. Johtohenkilöiden ajantasaisten omistustietojen ylläpitämisellä voi olla sijoittajille merkittävää informaatioarvoa sijoituspäätösten tueksi. Johtohenkilön kokonaisomistus on myös merkityksellinen suhteutettaessa yksittäisen liiketoimen kokoa johto-

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

henkilön kokonaisomistukseen. Talousvaliokunta katsoo, että johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä kokonaisomistusten osalta on — lakivaliokunnan esittämien tavoin — perusteltua seurata ja arvioida, onko täydentävälle kansalliselle lisäsääntelylle tarvetta kokonaisomistusten ilmoittamiseksi ja yleisön saatavilla pitämiseksi yhtiöiden verkkosivuilla.

6 (5) §. Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus. Johdon liiketoimien julkistamista koskevan muutosehdotuksen johdosta tämä 1. lakiehdotuksen 12 luvun 5 § muuttuisi 6 §:ksi.

Asetusta tulee tulkita unionissa yhtenäisesti jo sen soveltamisen alkamisesta lähtien. Lainsäätäjän tarkoituksen ja yhtenäisen tulkinnan varmistumiseen saakka Finanssivalvonta joutuu kuitenkin valvontatyössään huomioimaan asetuksen tulkinnanvaraisuuden lähipiirin määritelmän osalta. Täydentävää kansallista määräystenantovaltuutta voidaan kuitenkin joiltain osin pitää tarpeellisenä asetuksen tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi. Näin on erityisesti asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdan sisältämien kansallisen lainsäädännön mukaisesti määräytyvien käsitteiden osalta. Määräystenantovaltuuden käytössä tulee silti pidättäytyä toimista, jotka olisivat ristiriidassa asetuksen kanssa ja siten vaarantaisivat säännöksen tavoitteiden toteutumisen. Näin perustellen talousvaliokunta ehdottaa hallituksen esityksen 12 luvun 5 §:n muuttamista siten, että pykälän sanamuoto kuuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti: "Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen sallimissa rajoissa 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kaupparaportin tietosisällöstä sekä tehokkaan valvonnan turvaamiseksi 3 §:n 5 momentissa tarkoitettua kaupparaportin tietosisällöstä. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 2 §:ssä tarkoitettua kaupparaportin toimitustavasta ja esitysmuodosta, 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä liikkeeseenlaskijassa sekä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sallimissa rajoissa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdassa tarkoitettua lähipiiriin kuuluvan henkilön määritelmästä ja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 19 artiklan 9 kohdassa tarkoitettua rajan nostamisesta."

Finanssivalvonnalla olisi säännöksen mukaan valtuus antaa tarkempia määräyksiä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sallimissa rajoissa lähipiiriin kuuluvan henkilön määritelmästä. Määräystenantovaltuutta voidaan pitää tarpeellisenä, koska asetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohta sisältää tietyiltä osin kansallisen lainsäädännön mukaisesti määräytyviä käsitteitä. Vaikka lähipiiriin kuuluvien henkilöiden määritelmät ovatkin Suomen lainsäädännössä jo osin vakiintuneita, Finanssivalvonta voisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti antaa tarvittaessa tarkentavia määräyksiä lähipiiriin kuuluvista henkilöistä näiltä osin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 65/2016 vp sisältyvät 2.—11. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 65/2016 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

arvopaperimarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan arvopaperimarkkinalain (746/2012) 1 luvun 5 §:n 1 momentin 8 kohta, 13 ja 14 luku, 15 luvun 1 §:n 2 momentti ja 16 luvun 3 §, sellaisena kuin niistä on 15 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 258/2013,

muutetaan 1 luvun 5 §:n 1 momentin 3 ja 7 kohta, 6 luku, 10 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, 11 luvun 5 §:n 2 momentin 3 kohta, 12 luku, 15 luvun 1 §:n 3 momentti ja 2 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohta, 3 momentti, 16 luvun 1 § ja 18 luvun 2 ja 3 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 luvun 5 §:n 1 momentti ja 15 luvun 2 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohta ja 3 momentti laissa 1278/2015 ja 15 luvun 1 §:n 3 momentti laissa 258/2013, sekä

lisätään 15 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1278/2015, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, sekä 17 luvun 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014;

7) *rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/39/EY täytäntöönpanosta tietojen kirjaamista koskevien sijoituspalveluyritysten velvoitteiden, liiketoimista ilmoittamisen, markkinoiden avoimuuden, rahoitusvälineiden kaupankäynnin kohteeksi ottamisen sekä direktiivissä määriteltyjen käsitteiden osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 1287/2006.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

6 luku

Jatkuva tiedonantovelvollisuus

1 §

Markkinoiden väärinkäyttöasetus

Sisäpiirintiedon julkistamisesta säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklassa.

2 §

Selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä

Liikkeeseenlaskijan on toimitettava Finanssivalvonnalle sen pyynnöstä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan 4 kohdan 3 alakohdassa tarkoitettu selvitys tiedon julkistamisen lykkäämisen edellytyksistä.

10 luku

Säänneltyjen tietojen julkistaminen ja saatavilla pito

2 §

Säännellyt tiedot

Säännellyillä tiedoilla tarkoitetaan tässä laissa liikkeeseenlaskijan julkistettaviksi 7—9 ja 11 luvussa säädettyjä tietoja sekä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tietoja.

5 §

Säänneltyjen tietojen saatavilla pito internetsivuilla

Liikkeeseenlaskijan on pidettävä 7—9 ja 11 luvussa tarkoitettut säännellyt tiedot sekä tieto liikkeeseenlaskijan 7 luvun 3 §:n 3 momentissa ja 3 a §:n 3 momentissa tarkoitettusta kotivaltiovalinnasta yleisön saatavilla internetsivuillaan vähintään viiden vuoden ajan.

7 §

Finanssivalvonnan ilmoitukset ja toimenpiteet rikkomusten johdosta Euroopan talousalueella

Finanssivalvonnan on ilmoitettava asianomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, jos Finanssivalvonta havaitsee vastaanottavan ETA-valtion

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

toimivaltaisena viranomaisena, että osakkeiden tai muiden rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskija, omistaja tai haltija tai se, joka on velvollinen ilmoittamaan omistus- ja ääniosuutensa 9 luvun mukaisesti, rikkoo 7—10 luvun säännöksiä tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai 7—10 lukua koskevia Euroopan unionin säädöksiä.

11 luku

Julkinen ostotarjous ja tarjousvelvollisuus

5 §

Yksissä tuumin toimivat henkilöt

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja yksissä tuumin toimivia henkilöitä ovat ainakin:

3) osakkeenomistaja ja häneen markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdan a—c luetelmakohdassa tarkoitettussa suhteessa olevat.

12 luku

Markkinoiden väärinkäyttö

1 §

Markkinoiden väärinkäyttöasetus

Sisäpiirintiedosta, sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista ja niitä koskevista poikkeuksista sekä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta, sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden liiketoimista ja sijoitussuosituksista säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa.

2 §

Kaupparaportointi

Suomalaisen sijoituspalvelun tarjoajan ja ulkomaisen sijoituspalvelun tarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen on raportoitava Finanssivalvonnalle kaikki säännellyllä markkinalla tai Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteina olevilla rahoitusvälineillä sekä rahoitusvälineillä, joiden arvo riippuu tällaisesta rahoitusvälineestä, toteuttamansa liiketoimet viipymättä ja viimeistään seuraavana pankkipäivänä riippumatta siitä, missä liiketoimi toteutettiin.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske suomalaisen sijoituspalvelun tarjoajan ulkomailla sijaitsevan sivuliikkeen toteuttamia liiketoimia.

Liiketoimet voi raportoida Finanssivalvonnalle:

- 1) sijoituspalvelun tarjoaja;
- 2) sijoituspalvelun tarjoajan puolesta toimiva kolmas taho;
- 3) sijoituspalvelun tarjoajan sijasta pörssi tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä tai niitä muussa ETA-valtiossa vastaava kaupankäynnin järjestäjä, jonka järjestämässä kaupankäynnissä liiketoimi toteutettiin;
- 4) sijoituspalvelun tarjoajan sijasta muu kauppojen täsmäytys- tai ilmoitusjärjestelmän ylläpitäjä, jonka Finanssivalvonta on erikseen hyväksynyt.

Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksessa säädetään tarkemmin raportoitavista liiketoimista, raportin tietosisällöstä ja raportointijärjestelmille asetettavista vaatimuksista sekä edellytyksistä, joilla Finanssivalvonnan on hyväksyttävä 3 momentin 4 kohdassa tarkoitetun järjestelmän ylläpitäjä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun sijoituspalvelun tarjoajan, joka välittää 1 momentissa tarkoitettua rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon muulle sijoituspalvelun tarjoajalle toteuttamista varten, on raportoitava Finanssivalvonnalle viipymättä ja viimeistään seuraavana pankkipäivänä tieto liiketoimen toteutumisesta ja siitä, kenen lukuun liiketoimi on tehty, jollei liiketoimen toteuttanut sijoituspalvelun tarjoaja ole raportoinut näitä tietoja asianmukaisesti. Tässä momentissa säädettyyn raportointivelvollisuuteen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Finanssivalvonnan velvollisuudesta toimittaa tietoja edelleen ETA-valtioiden toimivaltaisille viranomaisille säädetään rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksessa.

3 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Liikkeeseenlaskijalla on oltava menettely, jota noudattamalla liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevat voivat ilmoittaa liikkeeseenlaskijan sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Liikkeeseenlaskijan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

4 §

Vastuun rajoitus tietojen antamisesta Finanssivalvonnalle

Henkilön antaessa Finanssivalvonnalle tietoja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisesti, ei henkilöä aseteta tietojen antamisen osalta vastuuseen sopimukseen, lakiin, asetukseen tai määräykseen perustuvaa tietojen ilmaisemista koskevan rajoituksen rikkomisesta.

5 §

Johdon liiketoimia koskevien tietojen saatavilla pito internetsivuilla

Säänneltyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan ja liikkeeseenlaskijan, jonka rahoitusväline on otettu liikkeeseenlaskijan hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, on pidettävä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 19 artiklan mukaisesti ilmoitetut ja julkistetut tiedot johtohenkilöiden ja näiden lähipiiriin kuuluvien henkilöiden liiketoimista yleisön saatavilla internetsivuillaan vähintään viiden vuoden ajan.

6 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen sallimissa rajoissa 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun kauppaparaportin tietosisällöstä sekä tehokkaan valvonnan turvaamiseksi 3 §:n 5 momentissa tarkoitetun kauppaparaportin tietosisällöstä. Lisäksi Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 2 §:ssä tarkoitettujen kauppaparaportin toimitustavasta ja esitysmuodosta, 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä liikkeeseenlaskijassa sekä markkinoiden väärinkäyttöasetuksen sallimissa rajoissa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 26 alakohdassa tarkoitetun lähipiiriin kuuluvan henkilön määritelmästä ja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 19 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun raja-arvon nostamisesta.

15 luku

Hallinnolliset seuraamukset

1 §

Rikemaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ovat myös 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

2 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

3) 7 luvun 7 ja 16 §:n sekä 10 luvun 3 §:n 1 momentin ja 4 §:n säännökset tietojen julkistamisesta sekä 8 luvun 6 b §:n säännös joukkovelkakirjalainan haltijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta;

5) 12 luvun 3 §:n säännökset rikkomuksista ilmoittamisesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen säännösten rikkominen tai laiminlyönti:

1) 14 ja 15 artiklan säännös sisäpiirikauppoja ja sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista sekä markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta;

2) 16 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 17 artiklan 1 ja 2, 4—6 ja 8 kohdan säännös markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta sekä sisäpiirintiedon julkistamisesta;

3) 18 artiklan 1—6 kohdan, 19 artiklan 1—3, 5—7 ja 11 kohdan sekä 20 artiklan 1 kohdan säännös sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden liiketoimista sekä sijoitussuosituksista ja tilastoista.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat lisäksi tämän pykälän 1—3 momentissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset ja määräykset sekä esitedirektiivin, avoimuusdirektiivin ja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

16 luku

Vahingonkorvaus

1 §

Korvausvastuun peruste

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vahinkoa tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten, markkinoiden väärinkäyttöasetuksen taikka markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, avoimuusdirektiivin tai esitedirektiivin nojalla annettujen Euroopan komission asetusten tai päätösten vastaisella menettelyllä, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

17 luku

Valvontavaltuudet

2 §

Kielto- ja oikaisupäätös

Finanssivalvonta voi kieltää sitä, joka toimii markkinoiden väärinkäyttöasetuksen vastaisesti, jatkamasta tai uudistamista kyseistä menettelyä. Finanssivalvonta voi samalla velvoittaa menettelyn muutettavaksi tai oikaistavaksi, jos sitä on pidettävä tarpeellisena oikean ja riittävän tiedon saamiseksi sijoittajille.

18 luku

Muutoksenhaku ja rangaistukset

2 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö, sisäpiirintiedon ilmaiseminen, markkinoiden manipulointi ja arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Rangaistus sisäpiirintiedon väärinkäytöstä säädetään rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä.
Rangaistus sisäpiirintiedon ilmaisemisesta säädetään rikoslain 51 luvun 2 a §:ssä.
Rangaistus markkinoiden manipuloinnista säädetään rikoslain 51 luvun 3 ja 4 §:ssä.
Rangaistus arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta säädetään rikoslain 51 luvun 5 §:ssä.

3 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 11 luvun 29 §:ssä ja 12 luvun 3 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain voimaan tullessa arvopaperimarkkinalain (495/1989) 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä ja pidettävä yleisön saatavilla sähköisen viestintäverkon kotisivuilla mainitussa pykälässä tarkoitettulla tavalla.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Tämän lain voimaan tullessa arvopaperimarkkinalain (746/2012) 13 luvun 8 §:n 3 momentissa tarkoitettut yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä mainitussa pykälässä tarkoitettulla tavalla viiden vuoden ajan.

Liikkeeseenlaskija ja sen puolesta tai lukuun toimiva, joka lain voimaan tullessa ylläpitää arvopaperimarkkinalain (746/2012) 13 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua hankekohtaista sisäpiirirekisteriä, saa edelleen ylläpitää kyseistä rekisteriä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden sääntöjen mukaan siihen asti kun peruste ylläpitää rekisteriä lakkaa.

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 51 §, sellaisena kuin se on laissa 752/2012,

muutetaan 5 §:n 6 ja 27 kohta, 21 §:n 1 momentti ja 71 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 6 kohta ja 21 §:n 1 momentti laissa 752/2012 sekä 5 §:n 27 kohta laissa 198/2015, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012, 902/2012, 254/2013, 170/2014 ja 198/2015, uusi 28 kohta, 21 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 752/2012, uusi 4 momentti, lakiin uusi 25 a ja 25 b §, 28 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 752/2012 ja 176/2016, uusi 4 momentti, lakiin uusi 35 a ja 37 b §, 41 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1279/2015 ja 176/2016, uusi 5—8 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 9 momentiksi, sekä lakiin uusi 50 h § ja siitä lailla 254/2013 kumotun 61 a §:n tilalle uusi 61 a § seuraavasti:

5 §

Muut finanssimarkkinoilla toimivat

Muulla finanssimarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

6) sijoituspalvelulain 7 luvun 17 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 41 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 26 §:ssä ja sijoitusrahastolain 99 §:ssä tarkoitettua sisäpiiriläistä sekä sijoitusrahastolain 101 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollista ja markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

asetuksen (EU) N:o 596/2014, jäljempänä markkinoiden väärinkäyttöasetus, 3 artiklan 1 kohdan 25 alakohdassa tarkoitettua johtotehtävissä toimivaa henkilöä sekä 26 alakohdassa tarkoitettua lähipiiriin kuuluvaa henkilöä;

27) valtion eläkerahastosta annetun lain 4 f §:ssä ja kunnallisen eläkelain 165 c §:ssä tarkoitettua rekisterin pitäjää;

28) sitä, joka on tuottaa tai levittää markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti sijoitussuosituksia tai muuta tietoa, jolla suositellaan tai ehdotetaan investointistrategiaa.

21 §

Markkinoiden väärinkäyttöön liittyvä erityinen tietojensaantioikeus

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valvottavalta ja muulta finanssimarkkinoilla toimivalta sekä näiden hallituksen jäseneltä, toimitusjohtajalta ja palveluksessa olevalta tiedot, jotka ovat tarpeen markkinoiden väärinkäyttöä, säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin arvoon vaikuttavien tietojen julkistamista tai säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tapahtuvaa kaupankäyntiä koskevien markkinoiden väärinkäyttöasetuksen, arvopaperimarkkinalain tai kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain säännösten taikka näiden nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi, jos tiedot liittyvät:

1) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan arvopaperiin;

2) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteeksi haettuun arvopaperiin;

3) arvopaperiin, jonka arvo määräytyy säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin perusteella;

4) 1—3 kohdassa tarkoitettun arvopaperin liikkeeseenlaskijaan;

5) 1—3 kohdassa tarkoitettulla arvopaperilla tehtyihin liiketoimiin tai toimeksiantoihin.

Finanssivalvonnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada markkinoiden väärinkäyttöasetuksen valvonnan kannalta tarpeellisia vakiomuotoisia tietoja hyödykejohtannaisiin liittyvillä spot-markkinoilla toimivilta markkinaosapuolilta, raportteja liiketoimista sekä päästä suoraan kaupankävijöiden järjestelmiin.

25 a §

Rangaistus väärän todistuksen antamisesta

Rangaistuksesta väärän todistuksen antamisesta viranomaiselle säädetään rikoslain (39/1889) 16 luvun 8 §:ssä.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

25 b §

Poliisin antama virka-apu

Poliisin velvollisuudesta antaa virka-apua säädetään poliisilain (872/2011) 9 luvun 1 §:ssä.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluita tarjoavassa toimilupavalvottavassa 1 momentissa tarkoitettussa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä.

35 a §

Turvaamistoimen hakeminen

Finanssivalvonnalla on oikeus hakea käräjäoikeudelta seuraamusmaksun tai rikemaksun maksamisen turvaamiseksi omaisuutta asetettavaksi takavarikkoon. Takavarikosta säädetään oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa. Finanssivalvontaa ei kuitenkaan määrätä asettamaan ulosottokaaren (705/2007) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vakuutta.

37 b §

Määräaikainen kaupankäyntikielto

Finanssivalvonta voi määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää luonnollista henkilöä käymästä kauppaa rahoitusvälineillä omaan lukuunsa suoraan tai välillisesti, jos tämä laiminlyö tai rikkoo markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laitonta ilmaisemista koskevasta kiellosta tai markkinoiden manipulointia koskevasta kiellosta, 16 artiklan 1 tai 2 kohdan säännöksiä markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta, 19 artiklan 1—3 kohdan, 5—7 kohdan tai 11 kohdan säännöksiä johtohenkilöiden liiketoimista taikka 20 artiklan 1 kohdan säännöksiä sijoitussuosituksista.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko 15 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 15 miljoonaa euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään viisi miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Jos seuraamusmaksu koskee arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla, sen mukaan, kumpi on suurempi, enintään joko kaksi prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta tai enintään 2 500 000 euroa, sekä luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään miljoonaa euroa.

Jos kyse on arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen säännösten rikkomisesta, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään miljoona euroa ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu enintään 500 000 euroa.

Edellä 5—7 momentissa säädetyn estämättä seuraamusmaksu saa kuitenkin olla enintään kolme kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saatu hyöty, jos hyödyn suuruus on määritettävissä.

50 h §

Toiminta markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 22 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

61 a §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluita tarjoavassa ulkomaisessa ETA-sivuliikkeessä ylimpään johtoon kuuluvassa tehtävässä, jos tämä on toistuvasti rikkonut markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 14 tai 15 artiklan säännöksiä.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Finanssivalvonnalla on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja:

2) Suomen tai muun ETA-valtion syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi sekä liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisen liiketoimintakiellon määräämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon tai laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

rikoslain 51 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 51 luvun 1, 3—7 §,
sellaisina kuin ne ovat laissa 753/2012, sekä
lisätään 51 lukuun uusi 2 a ja 6 a § seuraavasti:

51 luku

Arvopaperimarkkinarikoksista

1 §

Sisäpiirintiedon väärinkäyttö

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää rahoitusvälineeseen liittyvää sisäpiirintietoa hyväksi

1) luovuttamalla tai hankkimalla rahoitusvälineen omaan tai toisen lukuun taikka peruuttamalla rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon tai muuttamalla sitä taikka

2) neuvomalla suoraan tai välillisesti toista rahoitusvälineen hankinnassa tai luovutuksessa taikka rahoitusvälinettä koskevan toimeksiannon peruuttamisessa tai muuttamisessa,
on tuomittava *sisäpiirintiedon väärinkäytöstä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Sisäpiirintiedon väärinkäytöstä tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käyttää hyväksi 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

2 a §

Sisäpiirintiedon ilmaiseminen

Joka oikeudettomasti välittää, luovuttaa tai ilmaisee toiselle sisäpiirintiedon tai 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun neuvon, on tuomittava *sisäpiirintiedon ilmaisemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

3 §

Markkinoiden manipulointi

Joka manipuloi markkinoita

1) antamalla toimeksiannon taikka ryhtymällä liiketoimeen tai muuhun näihin rinnastettavaan toimintaan, joka

a) antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta,

b) varmistaa, että rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle taikka

c) vaikuttaa rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan ja jossa käytetään keinotekoisia tai muuta vilpillistä menettelyä tai järjestelyä taikka

2) hankkiakseen itselleen tai toiselle taloudellista hyötyä levittämällä tiedotusvälineissä tai muulla tavoin tietoa, joka antaa väärän tai harhaanjohtavan käsityksen rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle,

on tuomittava *markkinoiden manipuloinnista* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Markkinoiden manipuloinnista tuomitaan myös se, joka manipuloi viitearvon laskentaa antamalla väärän tai harhaanjohtavan tiedon tai toimimalla muulla näihin merkitykseltään rinnastuvalla tavalla.

Yritys on rangaistava.

4 §

Törkeä markkinoiden manipulointi

Jos markkinoiden manipuloinnissa

1) aiheutetaan laajamittaista taloudellista vahinkoa tai

2) rikos on omiaan huomattavasti heikentämään luottamusta arvopaperimarkkinoiden toimintaan

ja markkinoiden manipulointi on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava *törkeästä markkinoiden manipuloinnista* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

5 §

Arvopaperimarkkinoita koskeva tiedottamisrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rahoitusvälineen markkinoinnissa tai vaihdannassa elinkeinotoiminnassa antaa rahoitusvälineeseen liittyviä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja,

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

2) jättää asianmukaisesti antamatta arvopaperiin liittyvän tiedon, joka arvopaperimarkkinalaisessa (746/2012) veloitetaan antamaan ja joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan sanotun arvopaperin arvoon, tai arvopaperimarkkinalain mukaista tiedonantovelvollisuutta täyttäessään antaa sellaisen, arvopaperiin liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon tai

3) jättää asianmukaisesti julkistamatta liikkeeseenlaskijaa koskevan sisäpiirintiedon, joka markkinoiden väärinkäytöstä (*markkinoiden väärinkäyttöasetus*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 17 artiklassa veloitetaan julkistamaan, tai markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 17 artiklan mukaista julkistamisvelvollisuutta täyttäessään julkistaa olennaisen rahoitusvälineeseen liittyvän totuudenvastaisen tai harhaanjohtavan tiedon

on tuomittava *arvopaperimarkkinoita koskevasta tiedottamisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

6 §

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

- 1) *arvopaperilla* arvopaperimarkkinalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua arvopaperia;
- 2) *rahoitusvälineellä* sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua rahoitusvälinettä;
- 3) *sisäpiirintiedolla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklan 1—4 kohdassa tarkoitettua tietoa;
- 4) *säännellyllä markkinalla* kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa;
- 5) *monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä* kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 7 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää;
- 6) *hyödykettä koskevalla spot-sopimuksella* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyä hyödykettä koskevaa spot-sopimusta;
- 7) *takaisinosto-ohjelmalla* osakeyhtiölain (624/2006) 15 luvun mukaista kaupankäyntiä omilla osakkeilla;
- 8) *viitearvolla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 29 alakohdassa määriteltyä viitearvoa;
- 9) *hyväksytyllä markkinakäytännöllä* markkinakäytäntöä, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 13 artiklan mukaisesti;
- 10) *vakauttamisella* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa määriteltyä vakauttamista;
- 11) *kauppapaikalla* kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua säänneltyä markkinaa ja 7 kohdassa tarkoitettua monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää;
- 12) *tukkutason energiatuotteella* energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 2 artiklan 4 kohdassa määriteltyä tukkutason energiatuotetta;
- 13) *liikkeeseenlaskijalla* markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa määriteltyä liikkeeseenlaskijaa.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Mitä tässä luvussa säädetään rahoitusvälineen luovuttamisesta tai hankkimisesta, sovelletaan myös johdannaissopimuksen tekemiseen. Luvun 1 ja 2 §:ää sovelletaan johdannaissopimukseen siitä riippumatta, onko sovittu johdannaissopimuksen kohde-etuuden luovutuksesta vai suorituksen korvaavasta hyvityksestä.

6 a §

Soveltamisala

Tämän luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan vain rahoitusvälineeseen:

1) joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu; tai

2) jolla käydään kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi on haettu.

Tämän luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan myös muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun rahoitusvälineeseen, jos rahoitusvälineen arvo määräytyy 1 momentissa tarkoitetun rahoitusvälineen perusteella tai jos rahoitusväline vaikuttaa 1 momentissa tarkoitetun rahoitusvälineen arvoon.

Tämän luvun 3 ja 4 §:n säännöksiä ei sovelleta hyödykettä koskevaan spot-sopimukseen, joka on tukkutason energiatuote.

Tämän luvun 1, 2, 3 ja 4 §:n säännöksiä sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettua rahoitusvälinettä koskevaan liiketoimeen, toimeksiantoon ja toimintaan siitä riippumatta, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla.

7 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1, 2, 2 a, 3 ja 4 §:n säännöksiä ei sovelleta:

1) kaupankäyntiin omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelman mukaisesti, kun tällainen kaupankäynti tapahtuu markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 5 artiklan 1—3 kohdan mukaisesti;

2) kaupankäyntiin markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla arvopaperilla tai b alakohdassa tarkoitettulla liitännäisvälineellä arvopaperin vakauttamiseksi, kun tällainen kaupankäynti tapahtuu mainitun asetuksen 5 artiklan 4 ja 5 kohdan mukaisesti;

3) liiketoimeen, toimeksiantoon tai toimintaan rahapolitiikan tai julkisen velan hoitamista koskevan politiikan toteuttamiseksi markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

4) liiketoimeen, toimeksiantoon tai toimintaan, joka toteutetaan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

5) toimeen, joka toteutetaan osana unionin ilmastopolitiikkaa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti; eikä

6) toimeen, joka toteutetaan osana unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa tai unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Tämän luvun 1 ja 2 §:n säännöksiä ei sovelleta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 9 artiklan mukaiseen lailliseen toimintatapaan.

Tämän luvun 2 a §:n säännöstä ei sovelleta, jos teko tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista taikka jos teko on markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 11 artiklan 1—8 kohdan mukaista markkinoiden tunnustelua.

Tämän luvun 3 ja 4 §:n säännöksiä ei sovelleta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 13 artiklan mukaiseen hyväksytyyn markkinakäytäntöön.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

4.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 4 §:n 5 kohta, 2 luvun 21 §:n 1 momentti, 25 §:n 5 momentti ja 26 §:n 3 momentti sekä 4 luvun 2 §:n 2 momentti ja 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 luvun 4 §:n 5 kohta laissa 257/2013, sekä

lisätään 1 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 257/2013, uusi 6 kohta, 2 luvun 18 §:ään uusi 3 momentti sekä 4 luvun 4 §:ään uusi 5 momentti ja 9 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Soveltamisala ja määritelmät

4 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tässä laissa tarkoitetaan:

5) *lyhyeksimyntiasetuksella* lyhyeksimyynnistä ja tietyistä luottoriskinvaihtosopimuksiin liittyvistä kysymyksistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 236/2012;

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

6) *markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014.

2 luku

Pörssitoiminta

18 §

Pörssin valvontatehtävä

Markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa.

21 §

Henkilökohtaiset liiketoimet

Pörssin on riittävin toimenpitein pyrittävä estämään pörssissä vaikuttavassa asemassa olevan henkilön ryhtyminen henkilökohtaisiin liiketoimiin, jos siitä voi aiheutua eturistiriita taikka jos kyseisellä henkilöllä on markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklassa tarkoitettua sisäpiiritietoa taikka liikkeeseenlaskijoita tai kaupankäyntiosapuolia tai niiden liiketoimia koskevaa luottamuksellista tietoa. Tällaisen tiedon luottamuksellisuus on pyrittävä turvaamaan.

25 §

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle

Pörssin velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa, säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa. Jos kaupankäynnin kohteeksi otetaan osake, joka ei ole kaupankäynnin kohteena muulla säännellyllä markkinalla, pörssin on samalla ilmoitettava Finanssivalvonnalle rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanoasetuksen 33 artiklan 3 kohdassa edellytetyt arviot kyseisestä osakkeesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

26 §

Kaupankäynnin lopettaminen

Pörssin on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin lopettamisesta rahoitusvälineellä. Pörssin velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle silloin, kun rahoitusvälineellä ei enää käydä kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi, säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

2 §

Monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän säännöt

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä ylläpitää monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää, johon arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi arvopaperin liikkeeseenlaskijan hake-
muksesta, on säännöissä määrättävä sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään:

1) millaisia vaatimuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille ja niiden hallinnolle tähän lakiin ja sen nojalla annettuihin säännöksiin ja määräyksiin sekä monenkeskisen kaupankäyntijärjestelmän sääntöihin perustuvien velvollisuuksien täyttämiseksi tai muutoin asetetaan;

2) miten ja missä menettelyssä arvopaperia ja sen liikkeeseenlaskijaa koskevat tiedot julkistetaan;

3) miten arvopaperia ja sen liikkeeseenlaskijaa koskeva yhtiöesite laaditaan ja julkistetaan, jos arvopaperista ei ole julkistettava arvopaperimarkkinalain 3 ja 4 luvussa tarkoitettua esitettä;

4) millaisia seuraamuksia arvopaperien liikkeeseenlaskijoille voidaan määrätä sääntöjen rikkomisesta ja miten ne määrätään.

4 §

Rahoitusvälineen ottaminen kaupankäynnin kohteeksi

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle rahoitusvälineestä, jonka ottamista kaupankäynnin kohteeksi niiden kauppapaikassa on pyydetty tai joka on otettu kaupankäynnin kohteeksi taikka jolla on käyty kauppaa ensimmäistä kertaa, säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

7 §

Kaupankäynnin keskeyttäminen ja lopettaminen

Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän on julkistettava välittömästi päätös kaupankäynnin keskeyttämisestä tai lopettamisesta rahoitusvälineellä. Lisäksi kaupankäynnin järjestäjän on ilmoitettava kaupankäynnin keskeyttämisestä ja lopettamisesta Finanssivalvonnalle. Monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjän velvollisuudesta tehdä ilmoitus Finanssivalvonnalle silloin, kun rahoitusvälineellä ei enää käydä kauppaa tai sitä ei enää oteta kaupankäynnin kohteeksi, säädetään lisäksi markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 4 artiklassa.

9 §

Kaupankäynnin järjestäjän valvontatehtävät

Markkinoiden väärinkäytön estämisestä ja havaitsemisesta säädetään markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 16 artiklan 1 kohdassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 6 luvun 21 §:n 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 303/2015, ja
lisätään 6 lukuun uusi 17 a § ja 6 luvun 21 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 303/2015, uusi 6 kohta seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

6 luku

Vakuutusyhtiön johto, hallintojärjestelmä ja varojen sijoittaminen

17 a §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vakuutusyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Vakuutusyhtiön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyillä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

21 §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä:

-
- 5) 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua ulkoistamisilmoituksesta;
 - 6) edellä 17 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä vakuutusyhtiössä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

6.

Laki

vakuutusedustuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään vakuutusedustuksesta annettuun lakiin (570/2005) siitä lailla 897/2008 kumotun 36 §:n tilalle uusi 36 § ja siirretään se samalla 7 lukuun seuraavasti:

7 luku

Muu valvonta ja vahingonkorvausvastuu

36 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vakuutusedustusta harjoittavalla oikeushenkilöllä on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa oikeushenkilön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014 epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Vakuutusedustusta harjoittavan oikeushenkilön on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä vakuutusedustusta harjoittavassa oikeushenkilössä.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

sijoituspalvelulain 1 ja 7 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 8 kohta sekä 7 luvun 11 §:n 1 momentti, 17 §:n 2 ja 3 momentti sekä 21 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 luvun 8 §:n 8 kohta laissa 166/2014, sekä

lisätään 1 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 166/2014 ja 623/2014, uusi 9 kohta ja 7 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 623/2014, uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Lain soveltaminen ulkomaisiin luottolaitoksiin

Luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuun ulkomaiseen ETA-luottolaitokseen, joka tarjoaa sijoituspalvelua Suomessa, sovelletaan näiden palvelujen osalta, mitä tämän lain 4 luvun 2 §:n 2 momentissa, 7 luvun 8 §:n 3 momentissa ja 20 §:ssä, 10 luvun 14 §:ssä ja 11 luvun 18, 19 ja 22—25 §:ssä säädetään ulkomaisesta ETA-sijoituspalveluyrityksestä ja mitä 15 luvussa säädetään ulkomaisesta sijoituspalveluyrityksestä.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

8 §

Euroopan unionin lainsäädäntö, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan pankkiviranomainen

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *Euroopan pankkiviranomaisella* Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1093/2010 tarkoitettua Euroopan pankkiviranomaista;

9) *markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014.

7 luku

Sijoituspalveluyrityksen toiminnan järjestäminen

8 §

Sijoituspalveluyrityksen hallinto ja ohjaus

Mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:ssä säädetään rikkomuksista ilmoittamisesta, sovelletaan vastaavasti Suomessa sijoituspalvelua tarjoavan ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeeseen.

11 §

Henkilökohtaiset liiketoimet

Sijoituspalveluyrityksen on riittävin toimenpitein pyrittävä estämään vaikuttavassa asemassa olevan ryhtymisen henkilökohtaisiin liiketoimiin, jos siitä voi aiheutua eturistiriita sellaisen liiketoimen tai palvelun kanssa, johon hän osallistuu asemansa vuoksi, jos hänellä on markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklassa tarkoitettua sisäpiirintietoa taikka jos hänellä on sijoituspalveluyrityksen asiakkaita tai niiden liiketoimia koskevaa luottamuksellista tietoa. Tällaisen tiedon luottamuksellisuus on pyrittävä muutoinkin turvaamaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

17 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Sijoituspalveluyrityksen *sisäpiiriläisellä* tarkoitetaan:

1) sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan varamiestä sekä tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa ja tilintarkastusyhteisön toimihenkilöä, jolla on päävastuu yhtiön tilintarkastuksesta;

2) sijoituspalveluyrityksen palveluksessa olevaa henkilöä, jonka tehtävänä on 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskeva sijoitustutkimus, joka päätehtävänä osallistuu sijoituspalvelun tarjoamiseen tai joka muutoin saa säännöllisesti haltuunsa tällaisia osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklassa tarkoitettua sisäpiirintietoa.

Sijoituspalvelua tarjoavan luottolaitoksen hallintoneuvoston jäsenen ja varajäsenen, hallituksen varajäsenen sekä tilintarkastajan, varatilintarkastajan ja sellaisen tilintarkastusyhteisön toimihenkilön, joka on päävastuussa luottolaitoksen tilintarkastuksesta, on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus ainoastaan, jos hän saa säännöllisesti haltuunsa 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen 7 artiklassa tarkoitettua sisäpiirintietoa.

21 §

Kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen toiminnan järjestäminen

Mitä 4 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään ulkoistamisesta, 5 §:ssä ulkoistamisen edellytyksistä, 8 §:ssä riskien hallinnasta, sisäisestä valvonnasta ja toiminnan muusta järjestämisestä sekä rikkomuksista ilmoittamisesta, 9 §:ssä varautumisesta ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, 10 §:ssä eturistiriitatilanteiden hallinnasta ja 11 §:ssä henkilökohtaisista liiketoimista, sovelletaan vastaavasti kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeeseen

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

sijoitusrahastolain 2 a ja 150 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 150 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 175/2016, sekä
lisätään 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 175/2016, uusi 7 momenttiseuraavasti:

2 a §

Markkinoiden väärinkäyttöasetuksella tarkoitetaan tässä laissa markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014.

150 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Rahastoyhtiöllä on oltava menettely, jota noudattamalla rahastoyhtiön palveluksessa olevat voivat ilmoittaa rahastoyhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä 144 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen Euroopan unionin säädösten ja markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 2 ja 22 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 2 luvun 5 §:n 2 momentin 11 kohta ja 22 luvun otsikko sekä
lisätään 2 luvun 5 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 627/2014, uusi 12 kohta ja 22 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

2 luku

Määritelmät

5 §

EU-säätelyyn liittyvät määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *sijoitusrahastodirektiivillä* siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2009/65/EY;

12) *markkinoiden väärinkäyttöasetuksella* markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 596/2014.

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

22 luku

Seuraamukset, muutoksenhaku ja rikkomuksista ilmoittaminen

9 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Vaihtoehtorahastojen hoitajalla on oltava menettely, jota noudattamalla sen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa yhtiön sisällä riippumattoman kanavan kautta markkinoiden väärinkäyttöasetuksen epäilystä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Vaihtoehtorahastojen hoitajan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 7 luvun 6 § seuraavasti:

7 luku

Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

6 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Luottolaitoksella on oltava menettelytavat, jota noudattamalla luottolaitoksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa luottolaitoksen sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet, joilla järjestetään ilmoitusten asianmukainen käsittely sekä suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Luottolaitoksen on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan rekisteröidyn oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä luottolaitoksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 1 §:n 3 momentti, sellaisena
kuin se on laissa 1666/2015, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 2 a, 3—5 ja 11 a §:ää, 13 §:n 1 momenttia sekä 14—19 ja 25 §:ää, 2 luvun 1 a §:ää, 3 §:n 1—5 momenttia, 4 ja 5 §:ää, 6 §:n 2 ja 3 momenttia, 7 ja 9 b §:ää, 10 §:n 1 momentin 3 kohtaa sekä 12, 16, 17, 18 a, 18 b, 19 ja 20 §:ää, 3 lukua, 4 luvun 2—6 §:ää, 5 luvun 3 §:ää ja 22 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaa, 6 luvun 1—5, 7—12, 12 a, 14—17, 18 ja 20 a—20 c §:ää, 21 §:n 3 ja 5 kohtaa ja 22 §:ää, 7 luvun 6 §:ää, 8 luvun 24—26 §:ää, 8 a lukua, 9 luvun 1—5, 5 a—5 d ja 7—12 §:ää ja 13 §:n 2 kohtaa, 10—13 ja 13 a lukua, 14 luvun 5 §:ää, 16 luvun 2 §:n 2, 4 ja 6 momenttia, 5 §:n 3 momenttia, 6 §:n 4 momenttia sekä 8—10 ja 13 §:ää, 17 luvun 2 §:n 3 momenttia, 19 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 20 luvun 10 §:n 1 ja 2 momenttia, 21 luvun 6 ja 7 §:ää, 12 §:n 1 ja 2 momenttia ja 17—21 §:ää, 23 luvun 9 §:n 2 ja 3 momenttia ja 31 §:n 3 momenttia, 24 lukua, 25 luvun 1 §:ää, 3 §:n 2 momenttia, 4—7 §:ää, 16 §:n 1 momenttia sekä 25—27 §:ää, 26 lukua eikä 31 luvun 1 §:n 4 momenttia sekä 2, 4 ja 10 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 14.6.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk

Valiokunnan mietintö TaVM 14/2016 vp

jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Eero Lehti kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Joakim Strand r
jäsen Antero Vartia vihr
varajäsen Johanna Ojala-Niemelä sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller